

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Vleeskuikenbedrijf Maatschap Dekker, gemeente Wierden

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en
de aanvulling daarop**

20 januari 2009 / rapportnummer 1966-77

1. OORDEEL OVER HET MER

De initiatiefnemer, maatschap Dekker, wil aan de Burgemeestersdijk ongenummerd te Wierden een nieuw vleeskuikenbedrijf realiseren. Dit nieuwe bedrijf moet met in totaal 3 stallen onderdak bieden aan 120.000 vleeskuikens. De bestaande pluimveehouderij van maatschap Dekker met 30.400 legkippen is gevestigd aan de Schout Doddestraat te Aadorp en zal bij realisatie van de nieuwe pluimveehouderij worden beëindigd.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden moet een besluit nemen over de hiervoor benodigde Wm-vergunning (Wet milieubeheer). Ten behoeve van de vergunningverlening is door initiatiefnemer een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage¹ (verder de Commissie) adviseert in dit advies het college over het MER.

Aanvankelijk constateerde de Commissie bij toetsing van het MER aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal punten waarbij sprake was van het ontbreken van essentiële informatie. De ontbrekende essentiële informatie had betrekking op:

- de uitwerking van de gevolgen voor de fijn stofconcentraties,
- de uitwerking van de ammoniakemissie- en -depositie, en
- de samenvatting.

De Commissie heeft op 14 november 2008 een aanvulling op het MER ontvangen, waarin bovenstaande punten zijn behandeld.

De Commissie is van oordeel dat met het MER en de geleverde aanvulling op het MER **alle essentiële informatie** voorhanden is. Het milieubelang kan hierdoor voldoende worden meegewogen bij de besluitvorming over de Wm-vergunning. De aanvullende informatie is nog niet ter inzage gelegd. De Commissie adviseert deze tegelijkertijd met de (ontwerp)vergunning ter inzage te leggen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe. In hoofdstuk 3 worden de overige punten behandeld waarvoor de Commissie heeft verzocht om een aanvulling.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Fijn stof

MER

Olieverneveling

In het MER was een voorkeursalternatief uitgewerkt waarbij gebruik werd gemaakt van olieverneveling om de fijn stofconcentraties in de stal, en daarmee de fijn stofemissie naar buiten toe, te verlagen. In het MER werd aangenomen dat met olieverneveling 90% fijn stofreductie kan worden gehaald. De Commissie erkent dat dergelijke reductiepercentages onder bepaalde omstan-

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 1.

digheden haalbaar zijn, maar niet in alle omstandigheden wenselijk of realistisch. Zo kan het om redenen van welzijn van de kuikens of ten aanzien van de bedrijfsvoering logisch zijn om de hoeveelheid te vernevelen olie terug te brengen. Met het terugbrengen van de hoeveelheid te vernevelen olie vermindert ook het reductiepercentage ten aanzien van fijn stof. Gezien de nu bekende ervaringen met oliedosering, de daarbij gerealiseerde reductiepercentages voor fijn stof (variërend van 60% tot 90%) en simultaan uitgevoerde beoordelingen van dierenwelzijn bij de verschillende niveaus van oliedosering, adviseerde de Commissie om ook de effecten voor luchtkwaliteit in kaart te brengen bij een reductiepercentage van 70% voor fijn stof. Tevens adviseerde de Commissie om in een aanvulling duidelijk de belangrijkste aspecten van olieverneveling te benoemen en te beschrijven hoe de reductiepercentages zullen worden gerealiseerd.

Olieverneveling is een vrij nieuwe techniek. Het kennisniveau over deze techniek is nog beperkt en er is in Nederland nog weinig ervaring mee opgedaan. Om die reden adviseerde de Commissie om in het MER van deze techniek de belangrijkste welzijns- en bedrijfsvoeringsaspecten en de leemten in kennis uit te werken.

Daarnaast merkte de Commissie op dat het vernevelen van olie op dit moment nog niet is opgenomen op de lijst van landbouwhuisdieren van het Ministerie van VROM. Dit betekent dat olieverneveling op dit moment nog geen wettelijke status heeft.

Reductiepercentages mma

In het MER werden voor het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) twee verschillende reductiepercentages ten aanzien van fijn stof aangehaald. Terwijl op pagina 51 werd uitgegaan van een fijn stof reductiepercentage van 70% werd bij de verspreidingsberekeningen op pagina 57 80% reductie toegepast.

De Commissie adviseerde om bij het mma voor een enkelvoudige luchtwasser uit te gaan van een reductiepercentage van 60%.²

Aanvulling

Olieverneveling

In de aanvulling van 14 november 2008 is de olieverneveling bij het voorkeursalternatief helemaal niet meer aan de orde. Met toepassing van het ISL3a-rekenmodel voor de berekening van de fijn stofconcentraties zijn er – zelfs wanneer een traditioneel uitgevoerde stal met emissiepunten in het midden van de stal en emissiearme huisvestingssysteem gebaseerd op mixluchtventilatie wordt gerealiseerd – geen knelpunten meer ten aanzien van fijn stof.

De Commissie constateert dat de berekeningen op de juiste wijze zijn uitgevoerd en dat het voorkeursalternatief voldoet aan de eisen uit de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen).

² VROM heeft voor de chemische luchtwasser voor vleeskuikens (mma) nog geen fijn stofemissiefactor vastgesteld. Genoemde reductiepercentage is gekozen na overleg met onderzoekers naar de mogelijkheden voor fijn stofreductie in de pluimveehouderij.

Reductiepercentages mma

In de aanvulling is een nieuwe berekening van het mma opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met het voorgestelde reductiepercentage voor fijn stof van 60%. Uit berekeningen met het rekenmodel ISL3a komt naar voren dat toepassing van het mma leidt tot overschrijding van de grenswaarden. Het mma voldoet daarmee niet aan de eisen uit de Wet milieubeheer.

■ Het aspect luchtkwaliteit is in het MER en de aanvulling daarop afdoende uitgewerkt. De Commissie concludeert dat het voorkeursalternatief wel en het mma niet kan voldoen aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit.

■ Gezien de recente wijzigingen in Regeling beoordeling luchtkwaliteit³ adviseert de Commissie het bevoegd gezag ten behoeve van de vergunningverlening een finale toets uit te (laten) voeren aan de dan geldende regelgeving ten aanzien van luchtkwaliteit.

2.2 Ammoniak

MER

Het MER gaf de belasting van de voor verzuring gevoelige gebieden weer. Ook de informatie over de kritische depositie en de achtergronddepositie was aanwezig. Echter, informatie ontbrak over de mate waarin de extra ammoniakdepositie van het initiatief (significante) gevolgen heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de verschillende Natura 2000-gebieden⁴.

Daarnaast constateerde de Commissie enkele tekstuele onjuistheden, zoals het inconsistente gebruik van de term zuurdepositie, terwijl volgens de Commissie stikstofdepositie werd bedoeld. Ook werd de 5%-regeling uit het toetsingskader ammoniak en Natura 2000-gebieden veelvuldig aangehaald, terwijl deze regeling in het MER niet werd toegepast.

De Commissie adviseerde om in een aanvulling op het MER de informatie rond ammoniak uit te breiden.

Aanvulling

In hoofdstuk 5 van de aanvulling en in een apart bijlagenrapport 'Effectrapport Natura 2000 Pluimveebedrijf Mts. Dekker' is uitwerking gegeven aan bovenstaande opmerkingen. Uit die uitwerking wordt duidelijk dat, zelfs als de ammoniakuitstoot per saldo wordt bekeken (het nieuwe bedrijf versus de beëindiging van het huidige bedrijf in Aadorp) het voorkeursalternatief leidt tot geringe toenames van de ammoniakdepositie op drie van de vier be-

³ De Regeling beoordeling luchtkwaliteit is op 19 december 2008 gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen voor intensieve veehouderij zijn:

- 1) geen beoordeling van de luchtkwaliteit op plaatsen waar het publiek geen toegang heeft en waar geen bewoning is;
- 2) geen beoordeling van de luchtkwaliteit op bedrijfsterreinen of terreinen van industriële inrichtingen (hier gelden de ARBO regels). Dit omvat mede de (eigen) bedrijfswoning. Uitzondering: publiek toegankelijke plaatsen; deze worden wél beoordeeld (hierbij speelt het zogenaamde blootstellingscriterium een rol). Toetsing vindt plaats vanaf de grens van de inrichting of bedrijfsterrein, op een punt dat representatief is voor de luchtkwaliteit in een gebied van (minimaal) 250 bij 250 meter, gelegen langs de grens van het terrein van de inrichting of het bedrijfsterrein.

⁴ Het gaat om de volgende Natura 2000-gebieden: Engbertsdijkvenen, Wierdense Veld, Sallandse Heuvelrug en De Borkeld.

schouwde Natura 2000-gebieden. Deze Natura 2000-gebieden worden in de huidige situatie al fors overbelast⁵. Het mma leidt per saldo tot een beperkte afname van de ammoniakdepositie op alle beschouwde Natura 2000-gebieden.⁶

Het MER en de aanvulling daarop geven niet aan wat de invloed is van de geringe toename in het voorkeursalternatief en van de beperkte afname in het mma op de locatiespecifieke voor verzuring gevoelige habitattypes. Deze informatie ten behoeve van de beoordeling van het initiatief in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft geen essentiële informatie voor de besluitvorming over de vergunningaanvraag in het kader van de Wet milieubeheer.⁷

■ De Commissie adviseert nog onderzoek te doen naar de invloed van de ammoniaktoe- en –afname van het initiatief op de instandhoudingsdoelstellingen voor de individuele voor verzuring gevoelige habitattypen. Zij adviseert deze informatie en de reeds beschikbare informatie uit het MER en de aanvulling te gebruiken bij de beoordeling van het voornemen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

2.3 Samenvatting

MER

Het MER hoort te beschikken over een samenvatting waarin alle essentiële punten van een MER in genoemd zijn en dat een goed en volledig beeld geeft van de resultaten en conclusies van het MER. In het toegezonden MER ontbrak in de samenvatting de alternatievenvergelijking en werd aan bovenstaande voorwaarden niet voldaan. De Commissie adviseerde om de samenvatting dusdanig uit te breiden dat deze een compleet beeld geeft van belangrijkste bevindingen in de MER.

Aanvulling

De samenvatting in de aanvulling is uitgebreider en completer en bevat een alternatievenvergelijking. Alhoewel de alternatievenvergelijking geen compleet beeld geeft van de effecten van de diverse milieuaspecten is de Commissie van mening dat met deze aanpassingen de samenvatting volstaat.

■ De Commissie concludeert dat de samenvatting in voldoende mate inzicht geeft in de bevindingen in het MER en de aanvulling.

⁵ De huidige achtergronddepositie ligt op circa 2.500 mol N/jr, terwijl de kritische depositiewaarde voor de gebieden 400 à 500 mol N/jr. bedragen.

⁶ De toenames van ammoniakbelasting zonder toepassing van saldering worden alleen in het effectrapport over de Natura 2000-gebieden expliciet benoemd. De toenames zonder saldering zijn te herleiden uit de informatie uit de bovenste tabel op pagina 26 van het effect-rapport Natura-2000. De totale toenames zijn berekend door de "optie 3" en "vanuit huidige locatie" bij elkaar optellen en zijn voor de diverse gebieden: Engbertsdijkvenen 0,60 mol N/jr., Wierdense Veld 2,89 mol N/jr., Sallandse Heuvelrug 0,94 mol N/jr. en Borkeld 0,89 mol N/jr.

⁷ De Commissie is zich er van bewust dat de Habitatrichtlijngebieden "Wierdense veld" en "Borkeld" nog niet definitief zijn aangewezen als Natura 2000-gebied en dat de Natuurbeschermingswet 1998 daardoor in principe niet van toepassing is op deze gebieden. Dit zou kunnen betekenen dat de Habitatrichtlijn voor de gevolgen voor deze gebieden rechtstreekse werking kent binnen de aangevraagde Wm-vergunning. Binnenkort treedt een wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in werking, waardoor de Natuurbeschermingswet 1998 ook van toepassing wordt op aangemelde Habitatrichtlijngebieden. Om het wettelijk kader begrijpelijk te houden in dit advies, wordt uitgegaan van de situatie die volgt na de wetswijziging.

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op het ontbreken van essentiële informatie.

3.1.1 Warmtewisselaars & ventilatoren

MER

De Commissie constateerde dat als de warmtewisselaars direct stallucht zouden emitteren, de warmtewisselaars beschouwd zouden moeten worden als extra emissiepunten en als zodanig in alle verspreidingsmodellen dienden te worden meegenomen. De Commissie adviseerde om de werking en de milieueffecten van de warmtewisselaars weer te geven.

Tevens constateerde de Commissie dat de warmtewisselaars in het akoestische rapport op een andere plaats waren gesitueerd dan in de tekening bij het MER. Ten aanzien van het akoestische rapport merkte de Commissie verder op dat het terugbrengen van de ventilatiecapaciteit naar 75% in de avondperiode op warme dagen niet realistisch is. Mede met het oog op de geluidruimte pleitte de Commissie voor een realistischer beeld van de ventilatiecapaciteit. De Commissie adviseerde om de ventilatoren op een juiste wijze en realistisch mee te nemen in het akoestisch onderzoek.

Aanpassing MER

De initiatiefnemer heeft bovenstaande aspecten in de tekeningen en het akoestische rapport aangepast. De aanpassingen hebben geleid tot beperkte veranderingen in de milieueffecten.

- De Commissie constateert dat de informatie over de warmtewisselaars en de ventilatoren gecorrigeerd is en de verwerking van die informatie in het akoestisch onderzoek op juiste wijze heeft plaatsgevonden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Maatschap Dekker

Bevoegd gezag: College van Burgemeester en Wethouders gemeente Wierden

Besluit: vergunning in het kader van de Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C 14

Activiteit: Oprichten van een vleeskuikenhouderij

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: in "De Driehoek" d.d. 29 augustus 2007

advies aanvraag: 26 juli 2007

ter inzage legging: 30 augustus tot en met 10 oktober 2007

richtlijnenadvies: 22 oktober 2007

richtlijnen vastgesteld: 9 november 2007

kennisgeving MER in: "De Driehoek" d.d. 18 juni 2008

aanvraag toetsingsadvies: 11 juni 2008

ter inzage legging MER: 30 juli 2008

aanvulling MER: 14 november 2008

toetsingsadvies uitgebracht en de aanvulling: 20 januari 2009

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. S. Bokma

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

ing. M. Pijnenburg

drs. R.C.G. Warmenhoven (secretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. De Stichting Cultuurbehoud Notter-Zuna, Notter
2. verslag info avond

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Vleeskuikenbedrijf Maatschap Dekker, gemeente Wierden en de aanvulling daarop

Maatschap Dekker wil aan de Burgemeestersdijk te Wierden een nieuw vleeskuikenbedrijf realiseren. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden moet een besluit nemen over de hiervoor benodigde vergunning Wet milieubeheer. Ten behoeve van de vergunningverlening is door initiatiefnemer een milieueffectrapport opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2489-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

